

Никола М. Ђуран
<https://orcid.org/0009-0007-7451-8995>
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Центар за научноистраживачки рад

УДК 821.111(73)-14.09 Симић Ч.
DOI 10.46793/Uzdanica22.3.079DJ
Оригинални научни рад
Примљен: 1. новембар 2025.
Прихваћен: 13. фебруар 2026.

СПОЗНАЈА ИЗМЕЂУ ОБЈЕКТА И ДРУГОГ У ПОЕЗИЈИ И ПРОЗИ ЧАРЛСА СИМИЋА¹

Айспиракџи: У раду је дат постструктуралистички приступ поезији Чарлса Симића, који ревидира значење објеката кроз свој став о њиховој иманентној симболичкој могућности. Премда је Симићев нагласак на објективитету, он уједно трага за дискретном метафизиком свакодневног живота и реконструише провизорне слике значења које је у својој аксиоматској стварности „измичуће” и „неописиво”. Објекти његове поезије чине стварност парадокса, коју песник сматра универзалном емпиријском стварношћу, будући да се значења објеката смењују сходно субјектовом приступу њима. Средишњи проблем рада, у том смислу, јесте однос Симићевог лирског субјекта и Другог, као система културних идеја стварности и идентитета у учењу Жака Лакана. Како недостатност поетског језика чини идеје релативним, Симић их сматра секундарним у односу на објекте, који за њега амблематизују не само метафизику већ и субјектово задовољство спознаје. Проистекла из сфере имагинарног, спознаја нужно припада емпиријској креацији, те се Симић иронијски дистанцира од ма каквог трагичког обрасца о коме пева.

Кључне речи: Чарлс Симић, Жак Лакан, америчка поезија, Друго, жеља, значење, симбол, метафизика.

1. УВОД: ПОЕТСКО ОЗНАЧАВАЊЕ ХАОСА

Поезија Чарлса Симића амблематизује америчку поетску тематику у контексту широког спектра идеја, реализма и мрачне озбиљности (в. Kirsch 2007), премда се сама темељи на махом европским узорима, првенствено на искуству аутора који се руководио дијалектиком сећања на Југославију и америчког егзотицизма. Симић, речима Д. Ц. Р. Брукнера, каналише свој

¹ Истраживање спроведено у раду финансирано је Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (Уговор о реализацији и финансирању научноистраживачког рада НИО у 2024. години број 451-03-65/2024-03/200198).

стил у својству „налажења новог живота и новог језика” (Bruckner 1990) и, са ослонцем на искуство као свој дискурзивни модус, сматра себе „изданком емпиријске традиције у америчкој поезији” (Simić, према Hulse 2002: 52). Онтологију „новог” идентитета песник развија кроз приступ који Шиван Скери назива „иманентистичком естетиком присуства” (Scarpy 2004: 2), а који могућност идеја, уместо у метафизици, тражи у објектима – тачније, у значају који они имају у односу на субјектову позицију у свету. Објекти нису циљ по себи, већ су медиј додира диференцираног субјекта и стварности коју наслућује изван датог поретка; ипак, алегоричким указивањем на „отуђеност од своје првобитне сврхе и места” (Scarpy 2004: 28), објекти у Симићевој поезији поручују да је метафизику, у њеном априорном одсуству, немогуће наћи. По напуштању културног монизма, Симићев субјект се, са становишта учења Жака Лакана, налази пред реалистичким хаосом (*désarroi*) коме тек треба приписати значење. Фактори трансценденције хаоса, Симић сматра, јесу „мистерија, сложеност и машта” (Simić 1985: 9); упоредо са Лакановом теоријом имагинарног поретка, у ком субјект спознаје своју индивидуизирану позицију у стварности, Симић у машти види једини приступ значењски недостатној стварности коју би иначе, строго симболички, било немогуће преиначити у искуство. Како је песник свестан фарсичности ма какве идеје о финитности значења, његово проницање у објекте праћено је, указује Виктор Контоски док анализира Симићеву песму „Расклапање тишине” (Симић 2022: 16), спознајом да се метафизика, најзад, не може досегнути, те да читаоцу остаје да дешифрира упорну „тишину” песме (в. Contoski, 1977). Отуд Симић, како признаје у интервјуу, „никад првенствено не верује идејама” већ конципира песму „са самог дна стварности” (Simić, према Ratiner 2002: 83), док недостатност објеката попуњава иронијском могућношћу не само да је цела стварност карактерисана метафизичношћу, већ и да је све у њој живо и свесно (в. McAbee 2023). Тек дубинска онтолошка интимност са објектима омогућује Симићу ревизију симбола нужну ради спознаје смисла унутар тишине, а смисао је, као и идентитет, увек „нов” у односу на константу стварности.

Симбиоза маште и иманентизма резултира парадоксом који омогућује Симићу да на одсуство метафизике и трагичне поделе које њени сурогати намећу гледа са надмоћним релативизмом: уместо „егзистенцијалног ужаса”, он одржава „надреалистички хумор” (Vujin, Veselinović 2020: 251) који је песников интелектуални бедем пред јасном али десимболизованом трагедијом арбитрарне стварности. Мада Симић чезне за метафизичком утехом унутар објеката, он не само да се не заноси њеним налажењем већ схвата да, како показује у својој песми „Писмо”, никад неће „досегнути стварно надилажењем заводљивости слика” (Simić 2013: 126). Лакановски, заводљивост, као и задовољство проистекло из ње, одражавају песникову веру у онтолошку неприкосновеност искуства, које реконструише не арбитрарне

већ личне амблеме „сврхе и места”. Имагинарна релативизација истине, указује Расел Григ, није по себи субјектова грешка у перцепцији; имагинација је просто „жеља да веровање буде истинито” и „ако је веровање искрено, нема интересовања за његову основаност” (Grigg 2007). Симић, у том погледу, сматра „изненадни пробој метафоре” из објеката „једином стварношћу” (Simić 2002), а безнађе одсуства значења трансцендира посредством иманентног значаја објеката по субјекта.

2. МЕТАФИЗИКА САМОУКИДАЊА

Лирски субјект у поезији Чарлса Симића налази свој идентитет кроз перцепцију себе у објекатској стварности као огледалу (в. Simić, према Delville 2012: 20). По свом признању у интервјуу са Г. Ј. Лековић, Симић се, у својству потомка имиграната а затим и аутора, „није уклапао” у своју средину, што је утицало на диференцијацију његове потребе за изразом истовремено независним од институција и признатим од стране публике. Симић описује промену односа друштва према њему очи његовог одласка у војску; трагични преокрет у виду рата „изненада га је учинио привлачним” (Симић 2006: 199) за средину од које се до тада осећао отуђен. Трагизам индивидуације, закључује Симић, јесте епилог субјектовог одрастања, нарочито у контексту тога да субјект у његовом опусу не разуме сопствену припадност.

Индивидуација је у Симићу, како описује у својој књизи сећања *За-стајрашујући рај*, подстакла заборав себе. Током боравка у Менхетну, у који се вратио након шест недеља у Форт Диксу, успомена на претходни, релативно независни живот изгледала му је „невероватно”, а њујоршки пејзаж „нестварно. [...] Зграде су биле као фантазме, а људи који су наоколо ходали – духови” (Симић 2006: 203–204). Субјект спознаје себе као пандан стварности коју изучава и, мада је субјектова самосталност привидно остала у прошлој етапи сазревања, он је дискретно спознаје у оном што изучава. Симић се на тај проблем сопства позива у „Читању филозофије ноћу”, када наводи: „Свако ко чита филозофију чита себе колико и филозофа” (Simić 2015: 11). Свест о екстрајекцији личног искуства у стварност јесте Симићев омаж његовом читању књига Канта и Хегела (в. Јанђушевић Leković 2024), али и његово признање да је индивидуација могућа тек спознајом стварности као простора у који се субјект „не уклапа”.

Симић спознаје идентитет као дијалектички компромис између надилажења егом утврђеног субјекта и свести да је стварност неиздвојиви део субјектовог искуства. Сећајући се нацистичког бомбардовања Београда 1944. и свог скривања у јарузи заједно са мајком и комшијама, Симић помиње да су једино чега се јасно сећа белуци у које је нетремице гледао. „Белуци су остали у својој другости, заувек у мом сећању”, пише Симић, признајући

да је језик немоћан да реконструише метафизичку стварност, до које его не допире; „у покушају да саопштимо шта значи бити истински свестан, увек околишамо, оманемо” (Simić 2015: 12). „Другост”, коју Жак Лакан назива „Друго”, јесте неопходна културна подлога узрастања субјекта будући да је његова метафизичка извесност „доказ постојања [света]” и онтолошки темељ на ком субјект „гради уништени свет и своје разумевање њега” (Janjušević Leković 2024: 497). Као збир симболичких чинилаца субјекта, Друго (*l'Autre*) уједно представља метафору стварности којој субјект стреми и растаче слике стварности које је сматрао актуелним, укључујући слику свог идентитета (в. Lacan 2006: 25). Сведеност себе на део Другог субјект увиђа кроз додир са сфером симболичког (*symbolique*), на основу које формулише личну комуникацију са стварношћу. Интројизицирани у несвесно, симболи омогућују субјекту везу са Другим (в. Lacan 2006: 16), иако језик, који је њихов производ, никад не може да артикулише Друго потпуно веродостојно, те аутору остаје да слути стварност које се сећа као пуког одраза своје метафизичке идеје. За Симића, чежња за стварношћу има облик сна, а катарза индивидуације облик изненадног буђења и несанице, што аутор показује не само када у *Засипрашјућем рају* описује себе као „метафизичара у три ујутру” (Симић 2006: 199), већ и у књизи песама *Хоћел Несаница*, прожетој обрасцем реконструкције ране младости и закључком о фарсичности језика који тежи да опише прошлост. У својој горчини, језик сећања, Симић тврди у песми „Романтични сонет”, јесте и језик индивидуације, која субјекта ослобођеног фарси испуњава несаницом: „(Т)воје дуге бесаничарске нокте, / О, време, настављам да гризем и гризем” (Симић 2022: 117). Несаницом отрежњени субјект оставља фарсе у сфери имагинарног (*imaginaire*), на коју се ослањао у својој интеракцији са средином; ипак, имагинарно је и даље основ субјектове визуелизације стварности утолико што парастварност имагинарног пружа субјекту задовољство (*jouissance*). Расел Григ, пак, указује на то да док привид стварности креативно узбуђује субјекта, одсуство привида изазива нелагодност или, код Симића, несаницу (в. Grigg 2007). Пошто Друго стално растаче субјектову слику света, он чезне за стварношћу (*réel*), која надилази како симболе, тако и сâмо Друго. Стварност се не дâ свести на симболе, те јој се песник обраћа тек изразима „једноставна, неизрецива, неописива” („Лепота”) (Симић 2022: 118) или „неописива у својој раскоши” („Мој сукоб с бесконачним”) (Симић 2022: 119). Чежња за стварним не напушта Симића, и он га дозива поетиком трансцендирања ствари, коју постиже тиме што се „обичним”, описивим објектима обраћа језиком метафизике (в. Janjušević Leković 2024: 502).

Како је стварност доступна субјекту једино као лични симболички конструкт, Симић утврђује значењску аналогију између метафизичке и личне стварности дату у језику. У оквиру деликатног поетског јединства свакодневног и „неописивог”, стварност, као систем независан од искуства, ујед-

но постоји и не постоји. У интервјуу са Брусом Вајглом, Симић наводи да „заправо не постоји историја, само биографија”, али убрзо додаје: „Постоји и Историја, независна од мог и Вашег живота. Мене више занима историја него аутобиографија” (Simić, према Weigl 1996: 222). Сâма онтолошка несталност стварног релативизује субјектову позицију у односу на хирове Другог, због чега Симић патос трагизма често замењује осећајем ироније (в. Dougado 2013: 73). У чежњи за историјом, описиви, неисторијски свет доживљен је као тривијална али и поетички незаобилазна симбиоза трагедије и комедије. Када у интервјуу за *The Paris Review* Шар де Ниор помиње Симићу његову песму „Јесам ли то ја?” и пита га да ли је у свом „самоништећем, трагикомичном стилу” представио сметлиште као метафору своје радне собе, песник одговара: „То није метафора. Сметлиште је место на ком сам провео доста времена” (Simić 2023). Крај метафоре, у том смислу, означава почетак Другог, које је у одсуству историје, више од њеног амблема – оно је сâма историја. Проналазак „неописивог” дешава се тек посредством иронијског укидања субјекта и признања да, заправо, персонификовано Друго проналази сâмо себе. „Поезија је”, наводи Симић, „комична сцена у којој се Ви, ко год да сте, претварате да управљате ситуацијом, али истина је да је аутор на милости ствари на које не може да утиче” (Simić 2023). Метафизика симболичког, иако неподатна искуству, у целости обликује како ауторов дискурс, тако и његово искуство, због чега, како Лакан тврди, „човек говори, али то је само зато што је симбол од њега створио човека” (Ласан 2006: 277). Потрагу за историјом иницира „самоништећи” дискурс субјекта који оставља иза себе „идеално Ја”, створено у изолацији имагинарног, и развија свој его дијалектиком спознаје себе у спољашњости (в. Loos, 2002). Будући да описиви свет имагинарног представља залог метафоре, у Симићевом постметафоричком дискурсу стварност, захваљујући симболима, само делује описива док њен онтолошки основ не постоји. Надилазећи „аутобиографичност” имагинарног и симболичког, Симић у песмама „Ништа се не зна” (Симић 2022: 243) и „Последњи час” (Симић 2022: 275) закључује да субјект, упркос свој артикулацији, не само да не разуме стварно већ није сигуран да ли оно постоји. Отуд се субјектова индивидуација одвија иронијски, на основу спознатости субјекта од стране Другог, које је сâмо трајно скривено иза симбола.

3. ЖЕЉА НАСУПРОТ НЕЈАСНОЋИ

Упркос проницању у простор изван симбола, субјект никада не напушта поредак који је „од њега створио човека”; жуђеном јединству са метафизиком противи се арбитарна културна институција Другог, које Славој Жижек у том смислу описује као „Бога безосновног хтења” (Žižek 1997) а које својим симболима осујећује покушаје субјекта да заснује личну, задо-

вољства достојну стварност. Сâма структура стварности, Жижек тврди, нема значење по себи и представља вољу хировитог Другог, које, не желећи хармоничну стварност, чини задовољство тек случајним субјектовим иступом. Будући да, у свом одсуству основа, то симићевски неописиво Друго јесте универзална и једина стварност (в. Žižek 1997), субјект својим замишљањем стварности артикулише жељу (*désir*) да га Друго уважи (в. Lacan 2006: 182). Символима утврђен јаз између задовољства и стварности премошћен је жељом која својом ревизијом датих значења поистовећује искуство и стварност, описиво и неописиво.

Идентификација са стварношћу, Симић сматра, јесте кључни задатак поезије, у смислу да је немогуће постојати у свету без имагинарног поништења личног постојања у оквиру Другог. „Не дао Бог да песници икад престану да лажу”, каже Симић у интервјуу за *Bloomsbury Review*, „Оно о чему говорим је машта. Она је чин путем ког се стављамо у кожу других људи. Не постоји истина без маште” (Simić 2002). Метафизичко јединство са Другим, пак, не имплицира превласт Другог над субјектом: изналагање истине нужно се одвија преко *jouissance*-а, који искључује узимање туђих личности као модела за сопствену. „Конформизам и уметност не иду руку под руку”, наставља Симић у интервјуу (Simić 2002). Аутентична личност јесте она схваћена у жељи за стварношћу ван симбола, док у тој жељи субјект види своју аналогију не са чиниоцима Другог већ са сâмим Другим. Субјектове жеље су, тврди Овен Хјуитсон (в. Hewitson 2010), и жеље Другог, те поетска трансценденција симбола указује на то да симбола нема јер нема дате метафизике која би била њихов основ. „Не прави никакву разлику да ли богови и ђаволи постоје или не. Тајна намера сваке праве песме је да се пита о њима будући да признаје њихово одсуство”, наводи Симић у књизи сећања *Мува у суну* (Simić 2000: 169). Посредством жеље субјект од културне сфере „безосновног хтења” долази до позиције са које је обичност схваћена не више као арбитарни симбол већ као лакановски *objet a*, који је за субјекта метафизички јер припада и њему и Другом. Као што је из потчињености симболима немогуће конструисати идентитет, културна метафизика не пружа трансценденцију, због чега за Симића не само поезија већ свест о стварности виде сваки симбол као *objet a*. „Нејасноћа је неминовно стање света”, наводи Симић. „Поезија флертује с нејасноћом. Таква ’слика стварности’ истинитија је од било чега” (Simić 2018: 40). Ту двосмисленост, катарктичну по субјект, Симић спознаје иронијским приступом који у себи, уместо цинизма, садржи дијалектику (в. Јанђушевић Leković 2024: 503). Онтолошка општост парадокса искључује могућност одгонетања смисла, те Симић уместо истине тражи задовољство, неописивост која би га окупирао (в. Simić 2002). Поезија својим дискурсом парадокса чини жељени залог стварности сâмом стварношћу, чиме културно „хтење” уступа место вољи (*vouloir*) субјекта за одсутним симболизмом, који није просто комплементаран у односу на стварност већ је њен смисао.

„Суштина је одувек била заборавити себе”, аутор наводи у песми „Житија алхемичара” (Симић 2022: 181); уместо монистичког сопства културе, песма утврђује сопство настало из „естетског парадокса” (Симић 2022: 179) који даје вредност симболу значењем које он у датом поретку нема. Немогућност артикулације смисла је основ како субјектове воље, тако и песникове чежње за неописивим, која, како Симић сматра, смислу претпоставља стваралачко задовољство трагања за њим (в. Симић 2018: 63).

Супротстављањем извесности маште одсуству истине, Симић реконструише хармонију између задовољства и културе, чиме уједно прихвата парадоксалност симболичког поретка али је и превазилази. Насупрот песниковој вери у неизрецивост виђења стварности због њене иманентне двосмислености, Жижек подсећа на то да управо парадокс потиснутог а извесног Другог омогућује сазнање објективних истинā (в. Žižek 1997). Сām симболички систем научних правила, тврди Жижек, установљен је на парадоксалној премиси ауторитета који надилази правила и карактерисан је арбитрарним забранама. Хаотична двосмисленост узраста у хармонију песниковим признањем да као што не постоји метафизика, не постоје ни правила која она институционализује. Тако Симић у песми „Опис изгубљене ствари” наводи да објекат из његовог сећања „никад није имао име”, да се „не сећа како је до њега дошао”, и да, када се након расанка са објектом путовање завршило и он изашао из воза, „никакав град не беше на видуку” (Симић 2022: 191). Ако се Друго обраћа субјекту „безосновним хтењем”, своју стваралачку идентификацију са Другим субјект остварује једнако безосновном жељом за стварношћу лишеном симболичких правила; не-идентитет се открива као једини симболички извесни идентитет, при чему његову неопходност, као ни латентну идеју песме, није могуће исказати. „Свака одбрана поезије је одбрана лудости”, наводи Симић (Симић 2018: 25). Лакан, пак, кроз своју мисао „*les non-dupes eurent*” („они који се не дају преварити греше”) опомиње да не треба чезнути за одсуством симбола већ њиховом релативизацијом и да се неисказиви не-идентитет нужно остварује у оквиру симбола. Солиписистички одбијати аспекте датих симбола у корист личног искуства је „динизам” (Žižek 1997); Симић, са својом нециничном иронијом, реконструише симболе тако да се дати идентитет открије као фарса, али и да се не-идентитет призна као коначни идентитет. Идеја водиља која је спасила Симића од песимизма, како тврди Мајса Дурадо у својој студији, јесте један од парадокса које је он сублимирао из хировите трауме у модус афирмације стварности. „Ако је искуство губитка [деструкције у Другом светском рату] уништило дететову илузију у вечитост свега, исто искуство, парадоксално, одржава живот одрасле особе” (Dourado 2013: 74).

Функција поезије, закључује Симић, јесте да трауму свести о пролазности датости преиначи у имагинарни поредак у ком датост има ново значење, које је, као и Друго, сасвим арбитрарно и утолико зависно од ауторове

жеље. У евокацији ратом обележеног детињства, Симић се, по свом признању, служио не само хронолошким већ и имагинативним модусом, при чему, мада се имагинарни прошли детаљ његове биографије можда и није десио, он у тај детаљ „мора да верује” (Simić 1994: 30). Преузевши од Другог логику парадокса, субјект се, као и Друго, односи према стварности са хировитошћу, на основу које тек у деструкцији спознаје ону вредност симбола која његовом не-идентитету одговара. У анализи Симићеве песме „Летње јутро”, Горан Мијук указује на песничко залажење у „мрачна места, / где сунце још није дошло” (Simić 1999: 28), те на његов покушај да у тами, као метафори одсуства значења, изнађе имагинарни оптимизам симбола. „Одсуство светла није дато у негативном смислу. [...] Чак и у овом тамном месту осећа се радост. И више од тога, то је место за снове, за машту. [...] [То место] је мало и тамно као инсекти, и обећава нам откровење ако га будемо пажљиво слушали” (Мијук 2002: 54). Не-идентитет, отуд, није сублимат деструкције, иако је њеним утицајем често инициран, већ иронијско-креативног односа према њој. У својој арбитрарности, одсуство значења тражи ауторову имагинарну идеју да је скривено значење, заправо, одувек постојало. Симићева имагинација следи Лаканову напомену и, уместо да фабрикује нову стварност, постоји упоредо са датом стварношћу (в. Dourado 2013: 76); покушај артикулације истине могућ је тек реконструкцијом њених симболичких чинилаца која, са своје стране, изискује субјектову имагинацију.

4. ПОБЕДА НАД ПЕСИМИЗМОМ ПУТЕМ „ТЕЖИНЕ ОЧИГЛЕДНОГ”

Симић чезне да имагинацијом реконструише не само прошлост већ и стварност по себи; у супротном, субјект је препуштен Другом које манипулише његовим усудом по личном хиру, на шта аутор указује у песми „Рука која љуља колевку”: „Време – тог убицу / Нико још није ухватио” (Симић 2022: 278). Субјект иронијском дијалектиком маште преиначује трауму симбола у своје искуство, које се, насупрот објективним истинама, не да артикулисати. Отуд је за Симића метафизика песме истовремено подстрекач језика и неподатна језику (в. Мијук 2002: 15). С друге стране, одсуство траженог значења у језику јесте залог извесности немогућег, које је искуствена парадигма стварног поретка наспрам симболичког. У интервјуу за *Crazy Horse*, Симић наводи: „Постоји сложеност која тражи пандан у речима. Наравно, то је немогуће испунити. Ја кажем 'Да' немогућем – отуд поезија” (Simić 1985: 6). Ако је Симић „весели песимиста” (Simić 2010), на то га подстиче тескобна општост симбола коју би без маште било немогуће трансцендирати и у чијој трансценденцији налази задовољство. „Садашњост

садашњег тренутка”, тврди Симић, „не може се артикулисати друкчије осим у поетској слици. Свест је нема” (Simić 1997: 39). Искуство које је немогуће за разум могуће је у креативној аналогiji наизглед неповезаних симбола. Време – које је, дакле, и без историјских деструкција, по себи трауматично – бива сублимирано у парадоксални али субјекту пријемчиви образац, док *objet a* постаје нова основа субјектовог језика. „Симић не пише према претходно осмишљеном методу или правилима. Почиње од интуиције. Чим се оно измичуће приближи песнику, Симић га осети и препозна” (Miјuk 2002: 19). Тражену стварност, пак, време редовно саботира и песник увиди да је омануо у опису измичућег. „Често се особа [песник] завара и време покаже одсуство аутентичности” (Simić 1985: 23). Наспрам трајног измицања стварности, субјект онтолошко упориште налази у задовољству значења, које, Лакан подсећа, управо настаје из недостатака (*manque*) у језику. Симићеву веру у измичућу али и константну спону између језика и значења дели Томас Јуенс, који у раду „Гањпен и Лакан” наводи: „Наш говор никад није само говор, он је и жеља да се каже (*vouloir dire*). [...] Језик [...] увек намерава више него што каже, и велики део оног што намерава је несвесно, имплицитно. [...] [Н]е треба да кажемо само 'Имам недостатак, дакле, желим', већ истовремено и 'Имам недостатак, дакле, говорим' [...] Другим речима, 'Имам недостатак, дакле, стварам значење на разне начине’” (Ewens 1997). Како је субјектова жеља за говором варијација његове примарне жеље, да га Друго призна као индивидуу (в. Hewitson 2010), за Симића поетски дискурс, осим у језику, утемељује субјекта у самој стварности. Описујући песме из једне од Симићевих новијих књига, Крег Тичер наводи да оне „гледају у будућност путем прошлости, брину путем надања” (Teicher 2013); мада из дискурса парадокса проистиче то да се садржај његових песама завршава „немогућим догађајима” (Teicher 2013), Симић тек у немогућем спознаје своје виђење стварности и уједно себе у стварности. Ако постоји симболима назначен недостатак, постоји и његова значењска трансценденција, чији се „весели песимизам” односи на стално супротстављање језика сфери немогућег. Синтеза објеката у поезији могућа је зато што у језику имагинарног, како Симић верује, нема никаквих поделѧ. „Сви смо део исте целине, истог организма. Веома ме плаши супротна идеја: то да постоје живи организми, и то махом ми људи, а да је остатак некакав намештај” (Simić 1985: 15).

Симић, пак, нема илузија око претпоставке да ће симболичке поделе временом бивати све страшније. „Кад се све узме у обзир, нимало не разумем свет. Имам само слутње, и то ужасне, да будућност доноси још злодела и ниједну утопију” (Simić 1985: 127). Ако утопија постоји, макар само као алегорија имагинарног дискурса, она је за песника трајно ограђена границама које установљује Друго персонификовано у човечанству (в. Miјuk 2002: 157). Пошто метафизике нема, песник је наслућује у трагизму обичности, као што показује у песми „Луткина глава”, у којој поставља питања покида-

ној лутки на коју наилази током шетње обалом: „Чији си ти демон? / Чији бог” (Simić 2000: 64). Субјект одржава своје веровање у метафизику имагинарног као што блуз музичар у песми „Нема лека за блуз” „гузи старијој од света” супротставља реконструкцију света у ком слушалац налази „и трагични осећај живота и његова сјајна чуда” (Simić 1994: 52). Трагички осећај, осим апстрактних појмова и живих бића, обухвата и објекте, који су за Симића значајна тема будући да је пишући о њима схватио нужност како искључења ега у поетском виђењу (в. Simić 1985: 6), тако и „налажења сопственог идентитета” (Simić 1985: 7). Ограђен од нихилистички „грандиозних идеја” (De Njord 2023), Симић пева о стварима, док, како истиче у разговору са Илејн Смоуквуд, препушта читаоцу могућност идеје унутар недостатка у читању (в. Simić 2009). Диференцирана од арбитарности Другог, идеја је чинилац искуства субјекта, и тек дискурс „тежине очигледног” (Miјuk 2002: 29) премошћује јаз између субјекта и стварности, али и између свих фрагмената субјектовог искуства насталих у том јазу.

Недостатност поезије је, отуд, основ „веселости” у Симићевој песимистичкој жељи за артикулацијом. За Симића је нада у целовитост стварности, како указује Шиван Скери, у неметафизичком простору „тишине”, која омогућује субјектовој жељи за апсолутом (в. Scarry 2004: 20). Метафизика је у целости нешто што тек треба наслутити, а до њене спознаје, „историја се”, Симић опомиње, „наставља, као што је увек ишла, на свој крвави начин” (Simić 1994: 21). Утопија не постоји изван своје симболичке ограђености и, мада Симић, уопштено, не верује у њу (в. Miјuk 2002: 174), он верује у парадоксалну перспективу њеног настанка. Почетни аспект вере у утопију, као и Симићеве поетике, јесте систем у који субјект има поверење, а како Симић „нема поверење у размишљање које није утемељено у некој сфери стварности” (Simić, према Hulse 2002: 58), једини залог наде у трансценденцију подела јесте сама стварност, док објекти, ревидирани „стварањем значења на разне начине”, јесу медиј језичког додира између субјекта и метафизику (в. Scarry 2004: 37). У својој еманципованости од значења, стварност, како показује Симићева песма „Да се мисли јасно” (в. Симић 2022: 111) симболизује било коју од супротности: метафизичност анђела или објективитет свиње. Свињину наизглед запечаћену судбину песник покушава да опозове својим молбама анђелу, и у циљу разумевања споја трагичног и комичног становишта, Хелен Вендлер упућује на то да „Симићева песма тражи од нас да се сврстамо уз обе стране, и свиње и анђеле” (Vendler 1995: 103). Наспрам Жижекове тврдње да савремени субјект, у свом нарцизму, редовно окривљује одсуство Другог за своје недаће, чиме утврђује своју зависност од Другог (в. Žižek, 1997), Симић својим реализмом а затим дискурсом парадокса признаје да је Друго пука идеја и предлаже да субјект трансцендира његово одсуство неидентитетом имагинарног. Тек значењска негација симболичких

граница, која нужно имплицира и „певање химне” и „шкргутање зубима” (Simić 1994: 21), гарантује субјектов опстанак пред хиревима стварности.

5. ЗАКЉУЧАК: СПАСОНОСНА НЕЈАСНОЋА ДАТОСТИ

Из трагичне неартикулисаности Симићевог дискурса развија се простор имагинарног идентитета који субјект, и преко њега читалац, спознаје путем своје жеље за речју. Песникова рационална горчина због законитости Другог подстиче његово интуитивно трагање за метафоричком ревизијом тих законитости, и парадоксална стварност проистекла из те ревизије једина је стварност доступна искуству. Симић, лакановски, трага за метафизиком строго у оквиру датости, којој приступа са иронијском претпоставком да је задовољство изнађеним привидом истине онтолошки валидан пандан сâмој истини. Отуд Симићево признање да „нимало не разуме свет” у ком до укидања граница Другог упорно не долази наговештава његову емпиријску неверицу у могућност утопије али и његову нужну веру у дискретни утопијски симболизам објеката. Говорећи „’Да!’ немогућем”, Симић реализује ултимативну иронију своје поезије: спознаје машту као оперативни основ истине и тиме открива немогуће као могуће, а „измичућа” значења као иманентна објектима које обухвата искуство. Неартикулисаност датости трансцендира се жељом, и то не жељом да се датост разуме већ да се означи; алтернатива трагедијама насталим на метафизичким основама, подсећа Симић, јесте стваралачко задовољство симболима.

ИЗВОРИ

- Симић, Ч. (2006). *Застирашјући рај*. Београд: Народна књига.
- Симић, Ч. (2018). *Чудовишће воли свој лавиринт*. Београд: Архипелаг.
- Симић, Ч. (2022). *Изабране ђесме: 1962–2022*. Београд: Архипелаг.
- Simić, C. (1985). *The Uncertain Certainty: Interviews, Essays, and Notes on Poetry*. Michigan: University of Michigan Press.
- Simić, C. (1994). *The Unemployed Fortune-Teller: Essays and Memoirs*. Michigan: Ann Arbor.
- Simić, C. (1994). *Wonderful Words, Silent Truth: Essays on Poetry and a Memoir*. Michigan: Ann Arbor.
- Simić, C. (1997). *Orphan Factory: Essays and Memoirs*. Michigan: University of Michigan Press.
- Simić, C. (1999). *Charles Simic: Selected Early Poems*. Michigan: George Braziller.
- Simić, C. (2000). *Jackstraws: Poems*. San Diego: Harcourt Brace.
- Simić, C. (2000). *A Fly in the Soup: Memoirs*. Michigan: University of Michigan Press.

Simić, C. (2013). *New and Selected Poems: 1962–2012*. Boston: Houghton Mifflin Harcourt.

Simić, C. (2015). *The Life of Images, Selected prose*. New York: Harper Collins Publishers.

ЛИТЕРАТУРА

Bruckner, D. J. (1990). The Smiles and Chills in the Poetry of Charles Simic. *The New York Times* (May 28, 1990).

Contoski, V. (1977). Charles Simic: Language at the Stone's Heart. *Chicago Review*, 28(4), 145–157.

De Niord, C. (2023). He Who Remembers His Shoes, Charles Simic. *Plume* (February 2023). <https://plumepoetry.com/two-essays-on-charles-simic-from-donovan-mcabee-and-chard-denior/>

Delville, M. (2012). *Food, Poetry, and the Aesthetics of Consumption*. Oxford: Taylor & Francis.

Dourado, M. C. (2013). Charles Simic's Uses of His-Story. *Estudos Anglo Americanos*, 39, 62–79.

Grig, R. (2007). The Concept of Semblant in Lacan's Teaching. <https://www.lacan.com/griggblog.html>

Hewitson, O. (2010). What Does Lacan Say About... Desire? <https://www.lacan-online.com/2010/05/what-does-lacan-say-about-desire/>

Hulse, M. (2002). *Charles Simic in Conversation with Michael Hulse*. London: Between the Lines.

Janjušević Leković, G. (2024). About the Possibilities of Future Representation of Charles Simic as a Poet, Essayist and Translator in Languages and Literature Curricula". In: *Belgrade English Language and Literature Studies*, Vol. 16. Retrieved in August 2025 from <https://doi.fil.bg.ac.rs/pdf/journals/bells/2024/bells-2024-16-26.pdf>

Juens, T. (1997). Gagnepain and Lacan. *Tétralogiques: La Déconstruction Du Langage*, 25, 21–50. <https://www.tetralogiques.fr/spip.php?article154>

Kirsch, A. (2007). More Than a Laureate. *New York Sun* (August 10, 2007).

Lacan, J. (2006). *Écrits*. New York: W. W. Norton & Company.

McAbee, D. (2023). Charles Simic: An Appreciation. *Plume* (February 2023). <https://plumepoetry.com/two-essays-on-charles-simic-from-donovan-mcabee-and-chard-denior/>

Mijuk, G. (2002). *Orphan of Silence: The Poetry of Charles Simic*, a doctoral dissertation. Fribourg: Faculty of Letters of the University of Fribourg. file:///C:/Users/Win10/Downloads/MijukG.pdf

Ratiner, M. (2002). *Giving Their Word: Conversations with Contemporary Poets*. Massachusetts: The University of Massachusetts Press.

Scarry, S. (2004). World of objects: the poetics of Charles Simic. *Scholar Works at University of Montana*.

Simić, C. (2002). I Know Where I'm Going. *The New York Review of Books* (February 28, 2002). <https://www.nybooks.com/articles/2002/02/28/i-know-where-im-going/>

Simić, C. (2002). Sleepless Nights of Poetry: An Interview With Charles Simić (by R. González). *The Bloomsbury Review*, 22/2. <https://bloomsburyreview.com/Archives/2002/Charles%20Simic.pdf>

Simić, C. (2010). Cheerful Pessimist (by S. DeFord). *Bomb* (May 17, 2010). <https://bombmagazine.org/articles/2010/05/17/cheerful-pessimist/>

Simić, C. (2023). Sometimes a Little Bullshit Is Fine: A Conversation with Charles Simic (by C. DeNiord), *The Paris Review* (January 19, 2023). <https://www.theparisreview.org/blog/2023/01/19/sometimes-a-little-bullshit-is-fine-a-conversation-with-charles-simic/>

Teicher, C. M. (2013). Pessimist? Not Really... Charles Simic. *Publishers Weekly* (April 5, 2013). <https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/authors/profiles/article/56689-pessimist-not-really-charles-simic.html>

Vendler, H. (1995). *Soul Says: On Recent Poetry*. Cambridge: Belknap Press of Harvard University Press.

Vujin, B., Veselinović, S. (2020). Charles Simic, American Poetry, and Serbian Critical Reception. *Primerjalna književnost*, 43(2). Ljubljana: Slovensko društvo za primerjalno književnost.

Weigl, B. (1996). *Charles Simic: Essays on the Poetry*. Michigan: Ann Arbor.

Žižek, S. (1997). The Big Other Doesn't Exist, *Journal of European Psychoanalysis*, 19(3), 565–583. <https://www.lacan.com/zizekother.htm>

Nikola M. Ђуран

University of Kragujevac
Faculty of Philology and Arts
Scientific Research Center

KNOWLEDGE BETWEEN OBJECTS AND THE OTHER IN THE POETRY AND PROSE BY CHARLES SIMIĆ

Summary: The paper deals with the topic of Charles Simić's poetics of immanent symbolism of the tangible reality as expounded in the framework of poststructuralist theory by Jacques Lacan. Adhering to the Lacanian notion of operating within the "symbolic", Simić delves into metaphysical issues of human experience, simultaneously disbelieving human capacity to comprehend metaphysics and assigning transcendental meanings to everyday objects. In his revision of the "symbolic", he stresses the significance of the imaginary standpoint in seeking truth, deducing that it is the paradoxical relativity of reality which makes any truth discernible to experience. While Simić is attracted by the incomprehensibility of metaphysics, it is the nature of the "symbolic" that he frequently ponders on, believing that the poetic desire for alternate meanings erases the cultural or even empirical boundaries established upon objects. Hence, the role of imagination in Simić's dialectics is to reestablish such a notion of reality which results in pleasure rather than knowledge.

Keywords: Charles Simić, Jacques Lacan, American poetry, metaphysics, empirical, symbol, Other, desire.